

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยเสี่ยงระดับบุคคล ปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม และปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม ที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในภาคตะวันออก ซึ่งจะนำเสนอผลการศึกษา เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและประวัติการตั้งครรภ์

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม และปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและประวัติการตั้งครรภ์

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดมีจำนวนทั้งสิ้น 234 ราย แบ่งเป็น หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ 117 ราย และหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ 117 ราย

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามข้อมูลทั่วไปและความตั้งใจ
ตั้งครรรค์ซ้ำ

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตั้งใจตั้งครรภ์ (n = 117)		กลุ่มไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ (n = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุขณะตั้งครรภ์ซ้ำ				
15 ปี	1	0.9	1	0.9
16 ปี	4	3.4	7	6.0
17 ปี	14	12.0	10	8.5
18 ปี	20	17.1	24	20.5
19 ปี	78	66.6	75	64.1
Mean, SD	18.40, 1.21		18.76, 1.24	
Min: Max	15: 19		15: 19	
อาชีพ				
แม่บ้าน/ไม่มีอาชีพ	69	59.0	59	50.4
รับจ้าง	27	23.0	38	32.5
ค้าขาย	15	12.8	12	10.3
นักเรียน	3	2.6	5	4.2
อื่นๆ	3	2.6	3	2.6
สัมพันธ์ภาพกับพ่อของทารกในครรภ์				
ภรรยา/ คู่รัก	117	100.0	112	95.6
เพื่อน/ คนรู้จัก	0	0	5	4.4

จากตารางที่ 2 พบว่าหญิงตั้งครรรค์วัยรุ่นในกลุ่มที่ตั้งใจตั้งครรรค์ซ้ำกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 18.40 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21 ส่วนใหญ่มีอายุ 19 ปี (ร้อยละ 66.6) ไม่มีอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน (ร้อยละ 59.0) และทั้งหมดมีสัมพันธ์ภาพกับพ่อของทารกในครรภ์เป็นภรรยาหรือคู่รัก (ร้อยละ 100)

หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกลุ่มที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 18.76 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.24 ส่วนใหญ่มีอายุ 19 ปี (ร้อยละ 64.1) ไม่มีอาชีพหรือเป็นแม่บ้าน (ร้อยละ 50.4) และมีสัมพันธภาพกับพ่อของทารกในครรภ์เป็นภรรยาหรือคู่รัก (ร้อยละ 95.6)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามประวัติการตั้งครรภ์ และความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ

ประวัติการตั้งครรภ์	กลุ่มตั้งใจตั้งครรภ์ (n = 117)		กลุ่มไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ (n = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก				
13-15 ปี	48	41.0	53	45.3
16-19 ปี	69	59.0	64	54.7
Mean, SD	16.00, 1.29		15.83, 1.23	
จำนวนการคลอดครบกำหนด				
0 ครั้ง	47	40.2	31	26.5
1 ครั้ง	65	55.5	78	66.7
2 ครั้ง	5	4.3	6	5.1
3 ครั้ง	0	0	2	1.7
จำนวนการคลอดก่อนกำหนด				
0 ครั้ง	105	89.7	104	88.9
1 ครั้ง	10	8.6	12	10.2
จำนวนการแท้งบุตร				
0 ครั้ง	71	60.7	84	71.8
1 ครั้ง	42	35.9	31	26.5
2 ครั้ง	4	3.4	2	1.7
จำนวนการตั้งครรภ์นอกมดลูก				
0 ครั้ง	117	100	114	97.4
1 ครั้ง	0	0	3	2.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประวัติการตั้งครรภ์	กลุ่มตั้งใจตั้งครรภ์ (n = 117)		กลุ่มไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ (n = 117)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนบุตรมีชีวิต				
0 คน	36	30.8	21	18.0
1 คน	73	62.4	83	70.9
2 คน	8	6.8	11	9.4
3 คน	0	0	2	1.7
ระยะเวลาท้องว่างก่อนตั้งครรภ์ปัจจุบัน				
1-17 เดือน	87	74.4	90	76.9
18-24 เดือน	30	25.6	27	23.1

จากตารางที่ 3 ข้อมูลด้านประวัติการตั้งครรภ์พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในกลุ่มที่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในช่วงอายุ 16-19 ปี (ร้อยละ 59.0) คลอดครบกำหนด 1 ครั้ง (ร้อยละ 55.5) ไม่เคยแท้งบุตร (ร้อยละ 60.7) มีบุตรที่มีชีวิต 1 คน (ร้อยละ 62.4) ไม่เคยคลอดก่อนกำหนด (ร้อยละ 89.7) มีการเว้นระยะห่างก่อนการตั้งครรภ์ปัจจุบัน 1-17 เดือน (ร้อยละ 74.4) และทั้งหมดไม่เคยตั้งครรภ์นอกสมรส (ร้อยละ 100)

หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในกลุ่มที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในช่วงอายุ 16-19 ปี (ร้อยละ 54.7) เคยคลอดครบกำหนด 1 ครั้ง (ร้อยละ 66.7) ไม่เคยคลอดก่อนกำหนด (ร้อยละ 88.9) ไม่เคยแท้งบุตร (ร้อยละ 71.8) ไม่เคยตั้งครรภ์นอกสมรส (ร้อยละ 97.4) มีบุตรที่มีชีวิต 1 คน (ร้อยละ 70.9) และมีการเว้นระยะห่างก่อนการตั้งครรภ์ปัจจุบัน 1-17 เดือน (ร้อยละ 76.9)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของหญิงตั้งครรภ์
วัยรุ่น ปัจจัยเสี่ยงที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม
และปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามปัจจัย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม และปัจจัยสถานการณ์
ทางสังคมต่อความตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ

ปัจจัยเสี่ยงที่ศึกษา	กลุ่มตั้งใจ ฯ	กลุ่มไม่ตั้งใจ ฯ	OR _{adj}	95 % CI
	(n = 117)	(n = 117)		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ปัจจัยระดับบุคคล				
ระดับการศึกษาสูงสุด				
ประถมศึกษาขึ้นไป ^r	98 (83.8)	94 (80.3)		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	19 (16.2)	23 (19.7)	1.25	0.56-2.80
อายุที่ตั้งครรภ์ครั้งแรก				
15-19 ปี ^r	111 (94.9)	112 (95.7)		
น้อยกว่า 15 ปี	6 (5.1)	5 (4.3)	0.6	0.14-2.52
ประวัติการคุมกำเนิด				
คุมกำเนิดสม่ำเสมอ ^r	21 (17.9)	12 (10.7)		
ไม่คุม/ คุมแต่ไม่สม่ำเสมอ	96 (82.1)	105 (89.7)	3.34*	1.24-9.00
การรับรู้คุณค่าในตนเอง				
สูงกว่าค่าเฉลี่ย ^r	46 (39.3)	37 (31.6)		
ต่ำกว่า/ เท่ากับค่าเฉลี่ย	71 (60.7)	80 (68.4)	1.59	0.81-3.10
Mean, SD	29.19, 3.37	28.83, 3.16		
Min: Max	21: 38	17: 36		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยเสี่ยงที่ศึกษา	กลุ่มตั้งใจ ๑	กลุ่มไม่ตั้งใจ ๑	OR _{adj}	95 % CI
	(n = 117)	(n = 117)		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเชิงวัฒนธรรม				
ความรู้ในการป้องกันตั้งครรภ์				
ดี (80ขึ้นไป) r	15 (12.8)	24 (20.5)		
ไม่ดี (<80 %)	102 (87.2)	93 (79.5)	0.47	0.21-1.04
Mean, SD	7.72, 1.72	8.13, 1.85		
Min: Max	2: 11	1: 12		
การรับรู้ภาวะเสี่ยงจากการตั้งครรภ์				
สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม	46 (39.3)	58 (49.6)		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย	71 (60.7)	59 (50.4)	0.56	0.31-1.02
Mean, SD	30.44, 4.24	31.03, 4.34		
Min: Max	21: 45	20: 44		
เจตคติต่อการมีบุตร				
เชิงบวก (สูงกว่าค่าเฉลี่ย) r	62 (53.0)	53 (45.3)		
เชิงลบ (ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	55 (47.0)	64 (54.7)	1.24	0.66-2.33
Mean, SD	31.76, 4.54	30.38, 4.90		
Min: Max	17: 42	19: 41		
เจตคติต่อการคุมกำเนิด				
เชิงบวก (สูงกว่าค่าเฉลี่ย) r	54 (46.2)	55 (47.0)		
เชิงลบ (ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย)	63 (53.8)	62 (53.0)	0.64	0.34-1.21
Mean, SD	35.85, 5.45	35.59, 5.15		
Min: Max	24: 50	15: 48		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัจจัยเสี่ยงที่ศึกษา	กลุ่มตั้งใจ ฯ	กลุ่มไม่ตั้งใจ ฯ	OR _{adj}	95 % CI
	(n = 117)	(n = 117)		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม				
สถานภาพสมรส				
อยู่ด้วยกันเป็นคู่ ^r	110 (94.0)	98 (83.8)		
อยู่เดี่ยว (โสด, หม้าย, หย่า)	7 (6.0)	19 (16.2)	2.26	0.83-6.16
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน				
เพียงพอหรือมีเหลือเก็บ ^r	113 (96.6)	109 (93.2)		
ไม่เพียงพอและเป็นหนี้ ^r	4 (3.4)	8 (6.8)	0.55	0.11-2.77
มีมารดาตั้งครรภ์แรกขณะเป็นวัยรุ่น				
ไม่มี ^r	68 (58.1)	69 (59.0)		
มี	49 (41.9)	48 (41.0)	1.15	0.61-2.14
มีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันตั้งครรภ์				
ไม่มี ^r	21 (17.9)	13 (11.1)		
มี 1 คนขึ้นไป	96 (82.1)	104 (88.9)	2.24*	1.10-5.46
ความต้องการมีบุตรของแฟน				
ต้องการ ^r	115 (98.3)	86 (73.5)		
ไม่ต้องการ	2 (1.7)	31 (26.5)	41.02*	8.34-201.78

หมายเหตุ: r = reference group

จากตารางที่ 4 ข้อมูลด้านปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นพบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกลุ่มที่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำส่วนใหญ่ จบการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไป (ร้อยละ 83.8) มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 94.0) ตั้งครรภ์แรกในช่วงอายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 94.9) ไม่เคยคุมกำเนิดหรือเคยคุมแต่ไม่สม่ำเสมอ (ร้อยละ 82.1) มีค่าคะแนนความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับไม่ดี (คะแนน 1-9) (ร้อยละ 87.2) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ เท่ากับ 7.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.72 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนเพียงพอหรือมีเหลือเก็บ (ร้อยละ 96.6) มีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันตั้งครรภ์ (ร้อยละ 82.1)

แฟนต้องการมีบุตร (ร้อยละ 98.3) มีค่าคะแนนการรับรู้คุณค่าในตนเองในระดับต่ำ (คะแนน 10-29) (ร้อยละ 60.7) คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.37 มีค่าคะแนน การรับรู้ภาวะเสี่ยงจากการตั้งครรภ์ในระดับต่ำ (คะแนน 9-31) (ร้อยละ 60.7) ค่าคะแนนเฉลี่ย 30.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.24 มีมารดาตั้งครรภ์ครั้งแรกอายุ 20 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 58.1) มีค่าคะแนนของเจตคติต่อการมีบุตรเชิงบวก (ร้อยละ 53.0) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.58 และมีเจตคติต่อการคุมกำเนิดในเชิงลบ (ร้อยละ 53.8) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 35.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.45

หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกลุ่มที่ไม่ตั้งใจตั้งครรภ์ซ้ำ ส่วนใหญ่จบการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไป (ร้อยละ 80.3) มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 83.8) ตั้งครรภ์แรกในช่วงอายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 95.7) ไม่เคยคุมกำเนิดหรือเคยคุมแต่ไม่สม่ำเสมอ (ร้อยละ 89.7) มีค่าคะแนนความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในระดับไม่ดี (คะแนน 1-9) (ร้อยละ 79.5) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์คือ 8.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.85 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนเพียงพอหรือมีเหลือเก็บ (ร้อยละ 93.2) มีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันตั้งครรภ์ (ร้อยละ 88.9) แฟนต้องการมีบุตร (ร้อยละ 73.5) มีค่าคะแนนการรับรู้คุณค่าในตนเองในระดับต่ำ (คะแนน 10-29) (ร้อยละ 68.4) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 28.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.16 มีมารดาตั้งครรภ์ครั้งแรกอายุ 20 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 59.0) มีค่าคะแนนการรับรู้ภาวะเสี่ยงจากการตั้งครรภ์ในระดับต่ำ (คะแนน 9-31) (ร้อยละ 50.4) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 31.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.34 ค่าคะแนนของเจตคติต่อการมีบุตรเชิงลบ (ร้อยละ 54.7) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.90 และมีเจตคติต่อการคุมกำเนิดในเชิงลบ (ร้อยละ 53.0) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 35.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.15

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของวัยรุ่นพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (95 % CI) ได้แก่ หญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ซ้ำที่มีประวัติไม่คุมหรือคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอมีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจเป็น 3.34 เท่า ($OR_{adj} = 3.34$) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่คุมกำเนิดสม่ำเสมอ หญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ซ้ำที่มีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันตั้งครรภ์มีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจเป็น 2.24 เท่า ($OR_{adj} = 2.24$) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่มีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันเคยตั้งครรภ์ และหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่แฟนไม่ต้องการบุตรมีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจเป็น 41 เท่า ($OR_{adj} = 41.02$) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีแฟนต้องการบุตร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตั้งครรภ์ซ้ำที่ไม่ตั้งใจของวัยรุ่นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (95 % CI) ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุที่ตั้งครรภ์แรก การรับรู้คุณค่าในตนเอง ความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ การรับรู้ภาวะเสี่ยงจากการตั้งครรภ์ เจตคติต่อการ

มีบุตร เจตคติต่อการคุมกำเนิด สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และประสบการณ์การ
มีมารดาตั้งครรภ์วัยรุ่น

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University